

УДК 37.018.43:004(477.64)

Хіврич Валентина Володимирівна,

Заступник начальника управління

Департамент освіти і науки Запорізької облдержадміністрації, м. Запоріжжя, Україна

vhivrych@gmail.com

Чернікова Людмила Антонівна,

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри інформатики та інформаційних технологій в освіті

КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя, Україна

tchernikova.la@gmail.com

СТРАТЕГІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЕКТУ «РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО (ЕЛЕКТРОННОГО) НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ»

Анотація. Стаття присвячена розгляду проблем запровадження системи дистанційного (електронного) навчання в закладах освіти Запорізької області для отримання формальної загальної середньої освіти та використання технологій дистанційного навчання у неформальній і формальній освіті. Описано основні напрями реалізації регіонального проекту з розробки та запровадження дистанційного (електронного) навчання. Уточнено концептуальні засади запровадження електронного навчання. Запропоновано модель створення умов широкого застосування сучасних комп'ютерних дидактичних засобів електронного навчання та систем управління навчанням у практичній діяльності закладів освіти області. Описано технологію реалізації змістової та технологічної компоненти дистанційного навчання.

Ключові слова: електронне навчання; дистанційне навчання; неперервне навчання; електронний освітній контент; інформаційне освітнє середовище; електронні освітні ресурси.

З урахуванням інтенсивного розвитку інформаційних технологій у світі змінюється і сам освітній ринок і освітнє середовище, в рамках якого реалізується процес навчання. Світові тенденції все яскравіше показують, що майбутнє за гнучкими моделями освітнього процесу, в якому активно використовуються різні засоби, методи і технології, в тому числі й дистанційні.

Суспільство в цілому і академічне співтовариство зокрема сьогодні практично подолали відоме упередження проти дистанційних та електронних методів навчання. Дистанційна освіта наразі розглядається як можлива форма отримання формальної освіти, та і у форматі використання її елементів у рамках традиційних форм навчання.

Електронне навчання, дистанційні освітні технології наразі розглядаються як невід'ємна частина цілісної регіональної системи освіти. Актуальність застосування дистанційного навчання (далі - ДН) в освіті відображено в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр., у якій створення системи ДН визначено як одне з провідних завдань у реалізації пріоритетного напрямку з запровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій [5, с. 16].

Концептуальні положення запровадження дистанційного (електронного) навчання у навчальний процес інститутів післядипломної педагогічної освіти подано у працях О. Андреєва, В. Кухаренка, Л. Ляхоцької, М. Моїсеєвої, Н. Морзе, Є. Полат, О. Рибалко, О. Самойленка, Н. Сиротенка, С. Сисоєвої, А. Хуторського, Б. Шуневича та ін. Усі вони [1-4, 7-9] пропонують дещо різні за формулюванням, але схожі за змістом визначення технологій ДН, сортуючи їх за етапами виникнення: кейс-технологія, TV-технологія, мережна та змішана.

Так, наприклад, аналізуючи моделі впровадження ДН, В. Биков зазначає, що «непоодинокі випадки, коли на практиці в межах єдиного навчального плану й навчально-виховного процесу різні форми здобуття освіти поєднуються між собою в тих чи інших пропорціях (використовуються, наприклад, очно-дистанційна, вечірньо-дистанційна форми навчання та ін.). Такий підхід надає можливість раціонально організувати навчально-виховний процес для досягнення високої якості освіти, використовуючи такі форми навчання на тих чи інших етапах, які є найбільш доцільними з педагогічної точки зору на кожному з них і дозволяють найкращим чином поєднати й збалансувати наявні можливості навчального закладу (насамперед врахувати обмеження ресурсного характеру) і можливості (бажання) тих, хто навчається» [1, с. 99].

Однак, незважаючи на значну кількість робіт, присвячених питанням застосування ДН в освіті, проблема запровадження електронного навчання в рамках функціонування всієї регіональної системи освіти потребує подальшого, більш детального опрацювання. Насамперед, потребують визначення концептуальні засади запровадження дистанційного (електронного) навчання, стратегічні напрями діяльності на різних рівнях управління освітою, розробка моделі цієї роботи на рівні всієї області.

Саме цій проблемі і присвячена дана стаття, яка представляє досвід роботи, що наразі напрацьовується Департаментом освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації спільно з Запорізьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти в рамках виконання обласної Програми розвитку освіти регіону та останніх рішень обласних колегій з освіти.

Так, у рамках виконання Програми розвитку освіти Запорізької області, рішенням колегії Департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації від 24.06.2015 виокремлено основні задачі для створення відкритого навчального середовища області, які передбачають «підключення усіх приміщень загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів до швидкісного Інтернету; забезпечення кожного учня постійним доступом до мобільного комп'ютерного пристрою; розробку електронних навчальних курсів та електронних освітніх ресурсів (ЕОР), забезпечення їх функціонування, накопичення...»[11].

На виконання поставлених завдань, починаючи з 2016 року в регіональну систему освіти Запорізької області запроваджено регіональний освітній проект «Середовище відкритої освіти».

Метою проекту є створення умов широкого застосування сучасних комп'ютерних дидактичних засобів електронного навчання (*E-Learning*) та систем управління навчанням (*Learning Management System, LMS*) у практичній діяльності загальноосвітніх навчальних закладів освіти Запорізької області, надання освітніх послуг на основі використання дистанційних (*Distance learning*) та комбінованих технологій навчання (*Blended learning*).

Основними напрямками роботи визначено такі:

1. Методологічне та педагогічне проектування (розробка стратегії, загальної концепції, програми, нормативно-правової бази проекту).
2. Проектування і розробка електронного навчального контенту.
3. Управління електронним навчанням.
4. Навчання учнів та педагогів
5. Сприяння комунікації та співпраці у віртуальних спільнотах.
6. Моніторинг і контроль якості освіти.

Основні завдання реалізації проекту:

1. Створення єдиного інформаційного освітнього середовища регіону та платформи для здійснення електронного навчання учнів та вчителів Запорізької області.

2. Створення матеріально-технічних умов в закладах освіти Запорізької області для забезпечення електронного навчання.
3. Розробка та впровадження в освітнє середовище електронного навчального контенту для здійснення навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів, для допрофільної та профільної підготовки учнів, для дітей з особливими освітніми потребами, для роботи з обдарованими учнями.
4. Створення обласного дистанційного загальноосвітнього навчального закладу для організації формальної освіти учнів, у тому числі й з тимчасово окупованих територій.
5. Створення системи неперервної післядипломної педагогічної освіти на засадах інформаційно-комунікаційних технологій, здійснення психолого-педагогічного та науково-методичного супроводу професійного розвитку вчителів, технології їх сертифікації.
6. Активне використання в освітньому процесі хмарних сервісів та створення на їх основі хмаро орієнтованих освітніх середовищ.
7. Розбудова та підтримка функціонування регіональних соціальних освітніх спільнот для забезпечення спілкування суб'єктів навчального процесу.
8. Запровадження електронного документообігу та системи управління електронним навчанням в Запорізькій області.
9. Здійснення моніторингу та контролю якості освіти щодо запровадження ІКТ в освітній процес регіону.

Задля цього реалізація проекту здійснюватиметься **на таких рівнях:**

Стратегічний рівень - розвиток здатності органів управління та навчальних закладів управляти системними змінами і покращувати освітні послуги, що надаються, а саме:

- Вивчення існуючих структурних, фінансових, технічних та кадрових ресурсів можливих зацікавлених сторін, переважно на інституційному рівні.
- Мотивування, залучення та фінансування кадрів для забезпечення високоякісних послуг по всьому регіону в рівній мірі, особливо в сільській місцевості.
- Розробка, впровадження та подальший розвиток дистанційного (електронного) навчання в закладах освіти.
- Консолідація фінансових і технічних ресурсів.
- Впровадження системи моніторингу, яка дозволить отримати реальну картину результатів розвитку компетенцій в плані поліпшення показників праці персоналу закладів освіти.
- Розвиток можливостей обміну досвідом між педагогічними працівниками та управлінцями.
- Вироблення основних завдань та шляхів просування в регіонах концепції застосування інформаційних і комунікаційних технологій в освіті внутрішньо переміщених осіб, з акцентом на їх міцну економічну інтеграцію.

Інституційний рівень – розвиток здатності навчальних закладів області до ефективного управління системними змінами, покращення та осучаснення освітніх послуг, що надаються, а саме:

- Розробка плану розвитку ІКТ-компетенцій педагогів області, їх готовності до впровадження електронного (дистанційного) навчання.
- Розробка ефективних інструментів та дистанційних курсів для забезпечення актуального і ефективного розвитку компетенції педагогів.
- Упровадження короткострокового навчання для вчителів, спрямованого безпосередньо на поліпшення показників результатів їх роботи.
- Використання сучасних та систематизованих підходів до підвищення кваліфікації

(такі як навчання на робочому місці, підтримка наставником, обмін досвідом, консультування, стажування тощо).

- Розвиток у педагогів області якостей та навичок міжособистісного спілкування за допомогою психологічних тренінгів з лідерства, інноваційності тощо.
- Створення опорних закладів освіти та консультаційних пунктів в них щодо запровадження електронного навчання.
- Створення мережі компетентних координаторів, консультантів та інструкторів, здійснення їх систематичного навчання з метою підтримки їх професійного рівня в актуальному стані.
- Розробка методології та здійснення моніторингу й оцінки впливу реалізації проекту за допомогою виразу думок зацікавлених сторін (з різних точок зору) та показників рівня успішності учнів.

Індивідуальний рівень - забезпечення загального розуміння суб'єктів освітнього процесу ролі електронного (дистанційного) навчання задля становлення діалогу між індивідуумами і організаціями. А саме:

- Розуміння всіма зацікавленими сторонами означень, можливостей та переваг електронного навчання.
- Готовність вчителів до використання електронного навчання у власній педагогічній діяльності.
- Розуміння особистої потреби та мети участі у даному проекті.
- Повна готовність, чітке бачення і прагнення координаторів до самодостатнього і прогресивного розвитку навчального закладу, здійснення оперативної допомоги вчителям щодо розробки та використання електронних освітніх ресурсів.
- Забезпечення керівниками органів управління освітою та методичних служб стійкої мотивації і підтримання креативності вчителів у процесі розробки курсів та ресурсів; підтримка мотивації учнів щодо процесу навчання у ході використання дистанційного навчання.
- Відповідальність кожного учасника щодо взятих на себе зобов'язань та якісне виконання покладених обов'язків в корпоративних завданнях, особисте прагнення досягнення мети участі у проекті.

Проект розрахований на 3 роки (2016-2019). Модель реалізації представлена на схемі 1.

Наведемо стислий зміст діяльності за кожним напрямом проекту.

а) Розробка внутрішньої нормативно-правової бази

1. Стратегія, концепція, програма, план заходів, кошторис проекту.
2. Рішення обласної та районних рад, територіальних громад щодо запровадження проекту.
3. Накази про впровадження.
4. Положення про експертну раду/комісію.
5. Положення про групу розробки контенту.
6. Положення про організацію навчального процесу;
7. Положення (статут) про опорну школу;
8. Положення про оплату праці учасників електронного навчання.
9. Програма моніторингу впровадження проекту.
10. Покрокові інструкції для учасників електронного навчання;
11. Вимоги до електронного контенту тощо.

б) Розробка електронного контенту

1. Структуризація:
  - 1.1. за навчальними предметами: ділення на теми, кластери (дидактичні одиниці, можливо міжпредметні)

- 1.2. за компонентами:
    - когнітивна: пізнавальна, розвивальна;
    - мета когнітивна: визначення внутрішніх зв'язків;
    - інтенціональна: особиста зацікавленість.
  2. Вимоги до кластеру контенту:
    - 2.1. за змістом:
      - наявність фактологічного матеріалу: факти, терміни, візуальні образи, приклади;
      - наявність матеріалу для діяльності: вправи, тренажери, досліди, картки;
      - наявність діагностичного матеріалу: тексти самостійних, практичних, контрольних робіт, тести, матеріали формуючого оцінювання;
    - 2.2. за характером матеріалів:
      - інтерактивність: передбачені взаємодія, нелінійність траєкторії просування;
      - різноформатність: різні способи подання інформації.
  3. Діяльність щодо створення:
    - 3.1. аналіз Державних стандартів та навчальних програм з метою виділення кластерів;
    - 3.2. аналіз наявного контенту на відповідність кластерній структурі та комплексність;
    - 3.3. розробка контенту та включення його в кластерну структуру:
      - творчі групи;
      - вчителі, що супроводжують електронні курси;
      - методисти: ініціативи, первинна перевірка.
  4. Апробація та корекція контенту: для забезпечення його актуальності.
  5. Фінансування розробки електронного контенту, його експертизи та сертифікації.
- в) Кадрове забезпечення**
1. Аналіз рівня підготовки вчителів регіону до впровадження електронного навчання:
    - розробка інтерактивних оціночних анкет для вчителів, учнів, батьків;
    - підготовка тренерів експертів;
    - здійснення вимірювань;
    - аналіз результатів.
  2. Навчання кадрів (накопичувально-модульна система):
    - вчителів розробників та експертів;
    - вчителів предметників + дистанційно;
    - керівників (PR, мотивація, фардрейзінг...);
    - психологічні тренінги.
  3. Залучення педагогічних вищих навчальних закладів області:
    - модернізація програм підготовки майбутніх вчителів.
  4. Розробка критеріїв рейтингової оцінки
    - вчителя - предметника;
    - вчителя як автора.
  5. Захист прав та узагальнення досвіду вчителів-розробників (майстер клас, авторська школа).
  6. Розробка системи мотивування та стимулювання педагогів.
  7. Залучення сторонніх фахівців до розробки електронного контенту (ІТ, викладачів, дизайнерів...).
  8. Фінансування навчання вчителів (тренінги, майстер-класи, авторські майстерні тощо) та учнів (оплата викладачам дистанційної школи та дистанційного університету).

г) Науково-методичний супровід

1. Здійснення аналізу науково-філософських підходів до впровадження електронного навчання.
2. Проведення регіонального моніторингу готовності вчителів.
3. Створення координаційної ради (орієнтовний склад: науковці, методисти, вчителі, викладачі, представники Департаменту освіти і науки, адміністрація різних рівнів, громадськість). При координаційній раді створюється робоча група.
4. Розробка навчально-методичного забезпечення для підготовки вчителів, розробників, експертів тощо.
5. Створення групи розробників контенту (склад: учителі-предметники, IT-спеціалісти, методисти, науковці).
6. Створення консультативного пункту. Організація роботи консультантів.
7. Створення експертної ради, в рамках якої здійснюється організація роботи експертних груп з учителів-предметників.
8. Створення інформаційної служби для здійснення інформаційного супроводу, підтримки зв'язків із засобами масової інформації, підтримки функціонування веб-сайту тощо.
9. Розбудова існуючих віртуальних спільнот та створення нових.
10. Організація масових методичних форм роботи з учителями: конкурсів, фестивалів виставок тощо.
11. Проведення наукових заходів: конференції, форуми, семінари тощо.
12. Обмін передовим педагогічним досвідом (далі – ППД) (аналіз, вивчення, узагальнення, впровадження, адаптація). Поширення ППД через організацію авторських майстерень, майстер-класів та інших форм.
13. Проведення моніторингу якості освіти.
14. Організація та здійснення психологічного супроводу та рефлексії.
15. Фінансування науково-методичного супроводу (проведення наукових та методичних заходів, проведення моніторингу, роботи консультантів та координаторів).

д) Матеріально-технічне забезпечення

1. Організаційне забезпечення (визначення платформи, місця розташування, кадрового складу, функціональних обов'язків).
2. Закупівля та встановлення програмно-технічного забезпечення обласного центру електронного навчання та районних опорних шкіл (сервери, системне та спеціальне програмне забезпечення, підключення до мережі Інтернет).
3. Щомісячне фінансування діяльності (оплата заробітної плати співробітників, оплата хостінгу, Інтернету).

У перспективі на три роки діяльності визначено такі етапи:

<i>Етап проекту</i>	<i>Назва етапу</i>	<i>Очікуваний результат</i>
1.	Удосконалення організаційної структури управління наданням освітніх послуг засобами електронного навчання.	
1.1.	Розробка організаційної структури.	Пілотна організаційна структура управління електронним навчанням.
1.2.	Розробка моделі бізнес-процесів надання освітніх послуг засобами електронного навчання.	Система бізнес-процесів надання освітніх послуг засобами електронного навчання.
1.3.	Розробка нормативного забезпечення надання освітніх	Нормативно-правове забезпечення надання освітніх послуг засобами

	послуг.	електронного навчання.
2.	Створення програмно-технічного комплексу підтримки електронного навчання.	
2.1.	Визначення загальних вимог до програмно-технічного комплексу підтримки електронного навчання.	Вимоги до програмно-технічного комплексу підтримки електронного навчання. Можливі архітектурні рішення функціонування програмно-технічного комплексу.
2.2.	Обрання програмних засобів підтримки електронного навчання.	Комп'ютерні програмні системи управління: <ul style="list-style-type: none"> – навчанням; – документообігом; – архівуванням; – резервуванням; – комунікацією тощо, відповідно до вимог.
2.3.	Обрання, встановлення та налагодження технічних засобів підтримки електронного навчання.	Технічні комп'ютерні системи підтримки електронного навчання, підключення системи до мережі Інтернет.
2.4.	Супровід функціонування програмно-технічного комплексу.	Структурний підрозділ супроводу функціонування програмно-технічного комплексу.
3	Підготовка кадрового забезпечення надання освітніх послуг засобами електронного навчання.	
3.1.	Розробка програм підготовки (перепідготовки) учасників процесу надання освітніх послуг засобами електронного навчання.	Програми курсів, тренінгів, майстер-класів тощо.
3.2.	Розробка навчально-методичних матеріалів, електронних курсів підготовки (перепідготовки) учасників процесу надання освітніх послуг засобами електронного навчання.	Електронні курси з професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації.
3.3.	Підвищення кваліфікації учасників процесу надання освітніх послуг засобами електронного навчання.	Персонал навчальних закладів освіти, який відповідає вимогам надання освітніх послуг засобами електронного навчання.
4.	Розробка навчально-методичного забезпечення надання освітніх послуг засобами електронного навчання.	
4.1.	Розробка загальних вимог до навчально-методичного забезпечення надання освітніх послуг засобами електронного навчання.	Загальні вимоги до навчально-методичного забезпечення, електронних курсів.
4.2.	Обрання навчальних предметів відповідно до програм навчання	Перелік предметів для пілотного впровадження.

		для пілотного проекту	
	4.3.	Розробка, укладання навчально-методичного забезпечення надання освітніх послуг засобами електронного навчання.	Електронні курси, відповідно до обраного переліку.
	4.4.	Розробка методичних рекомендацій зі створення та використання електронних курсів.	Методичні рекомендації зі створення та використання електронних курсів.
5.	Апробація системи надання освітніх послуг засобами електронного навчання.		
	5.1.	Надання освітніх послуг засобами електронного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах – учасниках проекту.	Реальний процес надання освітніх послуг засобами електронного навчання.
	5.2.	Аналіз результатів апробації та удосконалення розроблених рішень проекту.	Аналітичні звіти, удосконалені нормативні та навчально-методичне забезпечення.
6.	Запровадження надання освітніх послуг засобами електронного навчання.		
	6.1.	Затвердження нормативно-правового забезпечення надання освітніх послуг засобами електронного навчання.	Затверджене нормативно-правове забезпечення надання освітніх послуг засобами електронного навчання.
	6.2.	Запровадження результатів проекту в загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах та інших організаціях Запорізької області	Організаційна, ресурсна та програмно-технічна система, яка здійснює навчання засобами електронного навчання.
	6.3.	Поширення досвіду запровадження результатів проекту	Проведені семінари, тренінги, майстер-класи, конференції тощо.

Таким чином, від реалізації цього проекту очікується результат:

1. Реформування освітнього процесу регіону як щодо отримання формальної, так і неформальної освіти задля підвищення його якості та доступності.

2. Створення умов для максимального забезпечення індивідуальних потреб усіх учасників навчально-виховного процесу Запорізької області.

3. Подолання дефіциту педагогічних кадрів з окремих предметів, особливо у сільській місцевості, та підвищення ефективності їх праці.

4. Створення умов широкого застосування (незалежно від місця проживання та особливих потреб учасників, соціального та майнового стану тощо) сучасних комп'ютерних дидактичних засобів електронного навчання (*E-Learning*) та систем управління навчанням (*Learning Management System, LMS*) у практичній діяльності загальноосвітніх навчальних закладів освіти Запорізької області.

5. Забезпечення можливості надання освітніх послуг на основі використання дистанційних (*Distance learning*) за певними освітніми рівнями відповідно до державних стандартів освіти та комбінованих технологій навчання (*Blended learning*).

6. Створення програмно-технічного комплексу підтримки електронного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія /В.Ю.Биков. – К.: Атіка, 2008. – 684 с
2. Дистанційний навчальний процес: навч. посіб./В. М. Кухаренко, Н. Г. Сиротенко, Г. С. Молодих, Н. Є. Твердохлебова; за ред. В. Ю. Бикова, В. М. Кухаренка. – К.: Міленіум, 2005. – 292 с
3. Моделювання й інтеграція сервісів хмаро орієнтованого навчального середовища: колект. монографія / [Копняк Н. та ін. ; за заг. ред. С. Г. Литвинової]. – К.: ЦП «Компринт», 2015. – 162 с.
4. Морзе, Н. В. Дистанційна технологія як основа сучасних інформаційних технологій у навчанні/Н. В. Морзе// Нові технології навчання : наук.-метод. зб. – К., 2001. – Вип. 30. – С. 32–42
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр./Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
6. Програма розвитку освіти Запорізької області на 2013-2017 роки. /<http://www.zoda.gov.ua/news/18139/programa-rozvitku-osviti-zaporizkoji-oblasti--na-2013-2017-roki-v-diji.html>
7. Олійник, В. В. Дистанційна освіта за кордоном та в Україні: стислий аналітичний огляд /В. В. Олійник. – К.: ЦПППО, 2001. – 48 с.
8. Педагогические технологии дистанционного обучения: учебн. пособ. для студ. высш. учебн. заведений / Е. С. Полат, В. М. Моисеева, А. Е. Петров [и др.]; под ред. Е. С. Полат. – М.: Академия, 2006. – 400 с.
9. Педагогічні технології у неперервній освіті: монографія /С. О. Сисоєва, М.А. Алексюк, П. М. Воловик [та ін.]; за ред. С. О. Сисоєвої. – К.: Віпол, 2001. – 502 с.
10. Положення про дистанційне навчання. /Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>
11. Рішення колегії управління освіти і науки Запорізької облдержадміністрації від 24.06.2015 «Про формування простору відкритої освіти Запорізького регіону». /Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0ByuLFTV8TqvUVHpMdVJSaGMtdk0/view>.

THE STRATEGY OF REGIONAL EDUCATION PROJECT "DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF DISTANCE (ELECTRONIC) TRAINING IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF ZAPORIZHIA REGION»

Valentyna Khivrych,

The deputy head of directorate

Department of education and science of Zaporizhiaregionstate administration, Zaporizhia, Ukraine

vhivrych@gmail.com

Liudmyla Chernikova,

Ph.D., associate professor, the head of department of computer science and information technology in education

"Zaporizhia regional institute of postgraduate education" of Zaporizhia region council, Zaporizhia, Ukraine

tchernikova.la@gmail.com

Abstract. The article deals with the problems of implementation of distance (electronic) training in educational institutions of Zaporizhia region for obtaining formal secondary education and the use of distance learning technologies in non-formal education. The article describes the basic directions of realization of regional project for development and implementation of distance (electronic) training. Specifies the conceptual basis of introduction of e-learning. Proposes the model for creating conditions for widespread use of modern computer teaching tools of e-learning

and learning management systems in practical work of educational institutions. Describes the implementation technology of semantic and technological component of distance learning.

Keywords: e-learning; distance learning; continuous learning; electronic educational content; informational environment for education; electronic educational resources.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Bykov V. Yu organizational models of open education: monograph / VY Bulls. - K: Atika, 2008. - 684 p (in Ukrainian)
2. Remote learning process: teach. guidances. / V. Kukharenko, NG Syrotenko, G. Young, NE Tverdokhlebov; Ed. VY Bykov, VM Kukharenko. - K: Millennium, 2005. - 292 p. (in Ukrainian)
3. Modeling and Integration services, cloud-based learning environment: Collective monograph / [Kick Ass N. et al. ; for the Society. Ed. SG Litvinova]. - K: CPU "Komprynt", 2015. - 162 p. (in Ukrainian)
4. Morse, NV Remote technology as the foundation of modern information technologies in teaching / NV Morse // New learning technologies: nauk. method. Coll. - K., 2001. - Vol. 30. - P. 32-42. (in Ukrainian)
5. National Strategy for Development of Education in Ukraine for 2012-2021 years. / Access: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>. (in Ukrainian)
6. Education Development Program Zaporozhye region. / <http://www.zoda.gov.ua/news/18139/programa-rozvitku-osviti-zaporizkoji-oblasti--na-2013-2017-roki-v-diji.html>. (in Ukrainian)
7. Oliynyk, V. Distance education abroad and in Ukraine: a brief analytical survey / Vladimir Oleinik. - K: TSIPPO, 2001. - 48 p. (in Ukrainian)
8. Pedagogical Remote learning technologies: Textbook. posob. for students. High society. Textbook. wound / ES Polat, VN Moiseev, AE Petrov [et al.] ed. ES Polat. - Moscow: Academy, 2006. - 400 p. . (in Russian)
9. Teaching technology in continuous education: Monograph / SA Sysoiev, MA Aleksyuk, P. Volovyk [et al.] Ed. S. Sysoev. - K: Vipol, 2001. - 502 p. (in Ukrainian)
10. Regulations on distance learning. / Access: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>. (in Ukrainian)
11. The decision of the board of the Education and Science of Zaporizhzhya Regional State Administration from 06.24.2015 "On the formation of open education space Zaporozhye region." / Access: <https://drive.google.com/file/d/0ByuLFTV8TqvUVHpMdVJSaGMtdk0/view>. (in Ukrainian)

Модель реалізації регіонального освітнього проекту

МЕТА: запровадження системи дистанційного (електронного) навчання в закладах освіти Запорізької області для інтеграції внутрішньо переміщених осіб

